

KS. PROF. DR HAB. JAN ZWIĄZEK

8 lipca 2020 r. w Częstochowie zmarł ks. prof. dr hab. Jan Związek, historyk Kościoła, były rektor Wyższego Seminarium Duchownego Archidiecezji Częstochowskiej, wieloletni wykładowca w Wyższym Seminarium Duchownym w Częstochowie, Wyższym Instytucie Teologicznym im. Stolicy Mądrości w Częstochowie, Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie, Uniwersytecie im. Jana Długosza w Częstochowie, członek czynny Wydziału Teologicznego TN KUL.

Urodził się w 1937 r. we wsi Młynki (obecnie w gminie Działoszyn, w powiecie pajęczańskim). W czasie okupacji mieszkał u dziadków, gdyż rodzice zostali wywiezieni na roboty przymusowe. Po zakończeniu wojny uczęszczał do Szkoły Podstawowej w Kabałach, a potem w Załęczu Małym. W 1952 r. rozpoczął naukę w Niższym Seminarium Duchownym w Częstochowie. Po maturze odbył studia filozoficzno-teologiczne w Częstochowskim Seminarium Duchownym, działającym wówczas w Krakowie. Świecenia kapłańskie otrzymał w 1961 r. w katedrze Świętej Rodziny w Częstochowie z rąk bp. Zdzisława Golińskiego.

Po święceniach studiował na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, gdzie na tamtejszym Wydziale Teologicznym uzyskał w 1969 r. stopień naukowy doktora historii Kościoła na podstawie rozprawy *Katolickie poglądy polityczno-społeczne w Polsce na przełomie XVI i XVII wieku w świetle kazań*. Po studiach pracował jako archiwariusz w Archiwum Diecezjalnym w Częstochowie, wykładał w Instytucie Teologicznym w Częstochowie, w Wyższym Seminarium Duchownym oo. Franciszkanów w Krakowie. W 1983 r. został mianowany dyrektorem Archiwum Diecezjalnego w Częstochowie. Stopień naukowy doktora habilitowanego teologii w zakresie historii Kościoła uzyskał w 1984 r. na Wydziale Teologicznym KUL w Lublinie na podstawie rozprawy *Dzieje diecezji często-*

chowskiej w okresie II Rzeczypospolitej. Wykładał też na Wydziale Historii Kościoła Papieskiej Akademii Teologicznej w Warszawie, gdzie przez dwie kadencje pełnił obowiązki prodziekana. W 1998 r. otrzymał tytuł naukowy profesora nauk teologicznych. W latach 1985-1992 był rektorem Częstochowskiego Seminarium Duchownego. To za jego kadencji przeniesiono je z Krakowa do Częstochowy do nowo wybudowanego gmachu przy ul. św. Barbary. Był też wykładowcą Akademii Jana Długosza, a następnie Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie, Wyższego Instytutu Teologicznego im. Stolicy Mądrości w Częstochowie oraz Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie

Jego badania naukowe obejmowały nurt biografistyczny. Znaczna część opracowanych prezeń biogramów dotyczyła księży prześladowanych w latach funkcjonowania systemów totalitarnych – hitlerowskiego i komunistycznego. Drugim nurtem badawczym była historia Kościoła w regionie częstochowskim.

Na jego dorobek naukowy składa się 15 pozycji zwartych i ok. 800 artykułów. Wypromował 13 doktorów i ok. 650 magistrów. Należał do towarzystw naukowych, m.in. do Komisji Historycznej PAN, Towarzystwa Naukowego KUL, Polskiego Towarzystwa Teologicznego, Polskiego Towarzystwa Historycznego, Częstochowskiego Towarzystwa Naukowego, Wieluńskiego Towarzystwa Naukowego. Był prezesem Stowarzyszenia Archiwistów Kościelnych w Polsce.

W 1992 r. przyznano mu nagrodę naukową im. Franciszka Skowry. Otrzymał też Honorowe Obywatelstwo Miasta i Gminy Działoszyn i tytuł honorowego członka Wieluńskiego Towarzystwa Naukowego.

W środowisku częstochowskim popularyzował wiedzę o ziemi częstochowskiej, wygłaszając wiele referatów, które potem ukazały się drukiem. Był stałym członkiem Zespołu Doradców Wojewody Częstochowskiego. W 2000 r. otrzymał Nagrodę Prezydenta Miasta Częstochowy w dziedzinie literatury i historii za całokształt pracy twórczej.

Mszy św. żałobnej w kościele seminaryjnym w Częstochowie 11 lipca 2020 r. przewodniczył bp Andrzej Przybylski, a bp senior Antoni Długosz był głównym celebrazem Mszy św. pogrzebowej, odprawionej w kościele św. Marii Magdaleny w Działoszynie. Zmarły spoczął na tamtejszym cmentarzu.

*Na podstawie materiałów internetowych**
opracował Stanisław Sarek

* <https://archichest.pl/zapowiedzi/zmarl-sp-ks-pralat-prof-dr-hab-jan-zwiazek,1594279891.html>;
<https://czestochowskie24.pl/czestochowa/zmarl-sp-ks-pralat-prof-dr-hab-jan-zwiazek/>;
<https://czestochowa.wyborcza.pl/czestochowa/7,48725,26117815,zmarl-ks-jan-zwiazek-zasluzony-historyk-kościola.html?disableRedirects=true#s=BoxLoCzLink>.